

דף ח.

עין משפט א. הרמב"ם הל' מעשה הקרבנות פי"ב חי"ב

כָּל הַנְּשׂוֹאוֹת לַכֹּהֲנִים ^א בֵּין כֹּהֵנֹת בֵּין יִשְׂרָאֵלִית אֵין שְׂרִירָה
מִנְחוֹתֶיהֶן נֶאֱכָלִים מִפְּנֵי חֶלֶק הַבַּעַל שְׂאִינוֹ אוֹכֵל. וְאִינֶה
כֹּלָה לְאִשִּׁים מִפְּנֵי חֶלֶק הָאִשָּׁה. אֲלֹא הַקֶּמֶץ קָרֵב לְעֶצְמוֹ
וְהַשְּׂרִירָה מִתְפָּזֵרִין עַל בֵּית הַדֶּשֶׁן. הַקְּמִיצָה בְּכֹל מָקוֹם
בְּעֶזְרָה וְאִם קֶמֶץ בְּהִיכָל כְּשֶׁרָה:

עין משפט ב. הרמב"ם הל' תמידין כפרדן פ"ה ה"ז

נִפְרָסָה חֲלָה אַחַת מִן הַלֶּחֶם ^ד. אִם עַד שֶׁלֹּא הִסִּיר הַלֶּחֶם
מֵעַל הַשֻּׁלְחָן נִפְרָסָה הַלֶּחֶם פָּסוּל וְאִינוֹ מְקַטִּיר עָלָיו אֶת
הַבְּזִיכִין. וְאִם אַחֲרֵי שֶׁהִסִּיר הַלֶּחֶם נִפְרָסָה הַלֶּחֶם פָּסוּל
וּמְקַטִּיר עָלָיו אֶת הַבְּזִיכִין:

עין משפט ג. הרמב"ם הל' תמידין כפרדן פ"ה ה"ז

הַגִּיעַ זְמַן הַלֶּחֶם לְהִסְירוֹ הָרִי זֶה כָּמִי שֶׁהִסִּירוֹ. וְאִם נִפְרָס
הַלֶּחֶם מְקַטִּיר הַבְּזִיכִין וְאֵף עַל פִּי שֶׁלֹּא פָּרַק הַמַּעֲרָכָה.

^ג. כִּסָּף מִשְׁנָה: כָּל הַנְּשׂוֹאוֹת לַכֹּהֲנִים וְכו', עַד מִתְפָּזֵרִים עַל בֵּית הַדֶּשֶׁן. בִּפְרָק הִיא נוֹטֵל (דף
כ"ג) מִשְׁנָה וּבְרִייתָא: הַקְּמִיצָה בְּכֹל מָקוֹם בְּעֶזְרָה. מִשְׁנָה בִּפְרָק קִדְשֵׁי קִדְשִׁים (דף ס"ג).
וּמ"ש וְאִם קֶמֶץ בְּהִיכָל כְּשִׁירָה. מִימְרָא בַּפ"ק דְּמִנְחוֹת (דף ח') וּבִפְרָק קִדְשֵׁי קִדְשִׁים שֵׁם:
^ד. כִּסָּף מִשְׁנָה: נִפְרָסָה חֲלָה אַחַת מִן הַלֶּחֶם וְכו', עַד וְאֵף עַל פִּי שֶׁלֹּא פִּירַק הַמַּעֲרָכָה. בְּרִייתָא
וּמִימְרָא בִּפְרִיקָא קַמָּא דְּמִנְחוֹת (דף ט'): :

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחודר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים
בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477
email: minchat.aaa@gmail.com

נִטְמָא אֶחָד מִן הַסְּדֵרִין ^ה בֵּין לִפְנֵי הַקְּטָרָה בֵּין לְאַחַר
הַקְּטָרָה אוֹ שְׁנֵטְמָא אֶחָד מִן הַבְּזִיכִין. הֵטְמָא בְּטִמְאַתּוֹ
וְהִטְהוֹר בְּטִהְרָתוֹ:

עין משפט ד. הרמב"ם הל' פסולי המוקדשין פי"א ה"ב

קִמֵּץ אֶת הַמִּנְחָה וְאַחֵר כֶּךָ נִטְמָאוּ שִׁירֵיהָ ^י כֻּלָּן אוֹ נִשְׂרְפוּ
אוֹ יֵצְאוּ חוּץ לְעֶזְרָה אוֹ אֲבָדוּ. לֹא יִקְטִיר הַקִּמֵּץ וְאִם
הַקְּטִיר הִרְצָה. נִשְׂאָר מֵעֵט מִן הַשִּׁירִים בְּכִשְׁרוֹתָן. יִקְטִיר
הַקִּמֵּץ וְאוֹתָן הַשִּׁירִים שֶׁנִּשְׂאָרוֹ אֲסוּרִין בְּאֲכִילָה:

עין משפט ה. הרמב"ם הל' מעשה הקרבנות פי"ג ה"ב

וְכִיצַד עֲשִׂית חֲבִיתִי כִּהֵן גָּדוֹל ^ז. מִבִּיא עֶשְׂרוֹן שָׁלֹם
וּמִקְדִּישׁוֹ וְחוּצָהּוּ בַּחֲצִי עֶשְׂרוֹן שֶׁבַּמִּקְדָּשׁ שְׁאֵף עַל פִּי

ה. כסף משנה: נטמא אחד מן הסדרין בין לפני הקטרה וכו' עד סוף הפרק. משנה פרק
הקומץ זוטא (דף י"ד:) ופסק כחכמים:

ו. כסף משנה: קמץ את המנחה ואחר כך נטמאו שיריה כולם וכו'. משנה שם (דף כ"ו)
נטמאו שיריה נשרפו שיריה אבדו שיריה כמדת רבי אליעזר כשירה וכמדת ר' יהושע
פסולה, ופירש"י כמדת ר' אליעזר דאמר בפרק כיצד צולין דם אע"פ שאין בשר ה"נ קומץ
אע"פ שאין שירים (בשיריה) כשירה להקטיר הקומץ. כמדת ר' יהושע דאמר אם אין בשר
אין דם אם אין דם אין בשר. ובגמרא אמר רב והוא שנטמאו כל שיריה אבל מקצת שיריה
לא ואסיקנא דהוא הדין לנשרפו ואבדו. ובתוספתא פ"ד דמנחות תניא דהוא הדין ליצאו
חוץ לקלעים. ופירש"י והוא שנטמאו כל שיריה הוא דאמר ר' יהושע דפסול להקטיר
הקומץ וידוע דהלכה כרבי יהושע. ומ"ש ואם הקטיר הורצה. תוספתא בפרק ד' דמנחות:
נשאר מעט מן השירים וכו'. בפ"ק דמנחות (דף ט'):

ז. כסף משנה: (א-ב) מצות עשה לעשות כל מנחה וכו' וכיצד עשיית חביתי כ"ג וכו'. בפרק
התכלת (דף נ' :) תנן חביתי כ"ג לא היו באים חצאים אלא מביא עשרון שלם וחוצהו
ומקריב מחצה בבקר ומחצה בין הערבים. ובפ' שתי מדות (דף פ"ז) תנן חצי עשרון מה
היה משמש שבו היה מודד חביתי כ"ג מחצה בבקר ומחצה בין הערבים ובגמרא ורמינהי

שְׁהִיא קִרְבָּה חֲצִין אֵינָה מִתְקַדֶּשֶׁת לְחֲצִין. וּמֵבִיא עֲמָה
שְׁלֵשֶׁת לֹוגִין שֶׁמֶן שֶׁנֶּאֱמַר 'בְּשֶׁמֶן תַּעֲשֶׂה' לְהוֹסִיף לָהּ
שֶׁמֶן כְּנֶסֶפִי הַכֶּבֶשׂ. וּבֹולֵל הַסֵּלֶת בְּשֶׁמֶן וְחֹלְטָהּ
בְּרוֹתְחִין. וְלֹשׁ מִכָּל חֲצִי עֶשְׂרוֹן שֵׁשׁ חִלּוֹת. נִמְצְאוּ שְׁתֵּים
עֹשֶׂה חִלּוֹת:

עין משפט ו. הרמב"ם הל' מעשה הקרבנות פ"ה ה"ד

וּמִנִּין שְׁשׁוּחֲטִים קִדָּשִׁים קָלִים בְּכָל הָעֲזָרָה אֶפְלוּ אַחֲרֵי
הַהִיכָל. שֶׁהָרִי נֶאֱמַר בְּשִׁלְמִים וְשִׁחֲטוּ פֶתַח אֹהֶל מוֹעֵד

חביתי כ"ג לא היו באים חצאים אלא מביא עשרון שלם וחוצהו אמר רב ששת מאי מודד
נמי דקתני מחלק ובפ"ק דמנחות (דף ח') גרסינן חביתין של כ"ג ר' יוחנן אמר אינה קדושה
לחצאין ורבי אלעזר אמר מתוך שקריבה לחצאין קדושה לחצאין א"ר אחא מ"ט דר"י אמר
קרא מנחת תמיד מחציתה בבקר הבא מנחה ואח"כ חציה ופסק כר"י. ומ"ש ומביא עמה ג'
לוגין שמן שנאמר בשמן תעשה וכו'. בפ' התכלת (דף נ"א). ומ"ש ובולל הסולת. משנה פרק
אלו מנחות (דף ע"ד:) חלות בוללן [דברי רבין] וחכ"א הסולת וידוע דהלכה כחכמים. ומ"ש
וחולטה ברותחין. כך פירשו בת"כ מורבכת: ולש מכל חצי עשרון שש חלות נמצאו י"ב חלות.
בפרק אלו מנחות (דף ע"ו) תנן חביתי כ"ג שהם באות י"ב וקאמר בגמ' דאתיא חוקה
חוקה מלחם הפנים:

ח. כסף משנה: ומנין ששוחטין קדשים קלים בכל העזרה אפי' אחורי ההיכל וכו'. שם (דף
נ"ה) ת"ר ושחטו פתח אהל מועד ושחט אותו לפני אהל מועד ושחט אותו לפני אהל
מועד להכשיר כל הרוחות בקדשים קלים ק"ו לצפון ומה קדשי קדשים שלא הוכשרו בכל
הרוחות הוכשרו בצפון קדשים קלים שהוכשרו בכל הרוחות אינו דין שהוכשרו בצפון
ומפרש בגמרא דהני תלתא קראי חד לגופיה דניבעי פתח אהל מועד כדלקמן בסמוך וחד
להכשיר צדדין וחד לפסול צידי צדדין וצפון לא איצטריך קרא. ופירש רש"י לפני משמע
כל שלפני ההיכל. וחד להכשיר צדדין כל רוחב העזרה דלא תימא כנגד הפתח דוקא להכי
הדר כתב לפני ולא כתב פתח וכל האויר בכלל לפני דלא כתב כנגד. וחד לפסול צידי צדדין
כגון לשכות ואפי' תוכן קדש פסולות לשחיטה דלא תימא מדפתח לאו דוקא לפני נמי לאו
דוקא. ודברי רבינו שכתב שהרי נאמר בשלמים ושחטו פתח אהל מועד להכשיר כל הרוחות
נראה שהוא טעות סופר דהא מהאי קרא לא ילפינן אלא דניבעי פתח אהל מועד לכך נ"ל
שצריך להגיה ולכתוב ושחט אותו לפני אהל מועד. ומכל מקום מה שכתב רבינו אפילו

לְהַכְשִׁיר כָּל הָרוּחוֹת שֶׁהָרִי לֹא יִחַד לָהֶם רוּחַ. וְהוּא הָדִין
 לְשֹׂאֵר הַקִּדְשִׁים קָלִים. וְאִם שִׁחְטָם בְּהִיכָל כְּשָׂרִים. אֲבָל
 אִם שִׁחְטָן בְּגִגּוֹ שֶׁל הֵיכָל פְּסוּלִין שְׂאִין הַגָּנוֹת רְאוּיֹת
 לְשַׁחֲטָה כָּלֵל אֲלֹא בְּקֶרֶקַע הָעֶזְרָה:

דף ח:

עין משפט א. הרמב"ם הל' מעשה הקרבנות פי"ג הי"ג

כיצד קומצין מנחות הנקמצות ט. כדרך שקומצין כל
 האדם פושט אצבעותיו על פס ידו וקומצין. קומצין בראשי

אחורי ההיכל צריך למוד מנין לו [עיי' תוספות יום טוב זבחים פ"ה מ"ז דכך נתבאר להדיא
 בסוגיין דזבחים נ"ה]. ומה שכתב ואם שחטן בהיכל כשרים. בפרק קדשי קדשים (דף ס"ג)
 אמר רבי יוחנן שלמים ששחטן בהיכל כשרים שנאמר ושחטו פתח אהל מועד ולא יהא
 טפל חמור מן העיקר. ומ"ש אבל אם שחטן בגגו של היכל פסולים שאין הגגות ראויות לשחיטה
 כלל וכו'. בפרק כיצד צולין (דף פ"ה:) אמר רב גגין ועליות לא נתקדשו ואע"ג דמתיב
 עליה מדתניא שעלית בית קדשי הקדשים מקודשת ושני שאני היכל דכתיב ויתן דוד
 לשלמה בנו את תבנית האולם וגו' ועליותיו וגו' וכתיב הכל בכתב מיד ה' עלי השכיל
 אלמא עליות ההיכל נתקדשו ומשמע דה"ה לגגו, י"ל דשאני עליות שנזכרו בכתוב אבל
 גג שלא הוזכר בכתוב גם הוא בכלל מה שאמר רב גגין לא נתקדשו. ומ"ש אלא בקרקע
 העזרה. כתב כן למעט עליות. אחר כך מצאתי בפרק שני דזבחים אמר עולא השוחט על
 גגו של היכל חייב משום שחוט חוץ הואיל ואין ראוי לשחיטת כל זבח וזה מבואר מדברי
 רבינו שאין גגו של היכל כשר לשחיטת שום זבח:

ט. כסף משנה: כיצד קומצין מנחות הנקמצות כדרך שקומצין כל האדם פושט אצבעותיו על
 פס ידו וקומצין. כך היא הגירסא הנכונה בספרי רבינו והדין בפ"ק דמנחות (דף י"א)
 מלא קומצו כדקמצי אינשי ופירש"י כדקמצי אינשי מכניס צדי אצבעותיו ודוחק בקמח
 והקמח נכנס בתוך ידו ושנינו שם במשנה כיצד הוא עושה פושט את אצבעותיו על פס ידו
 ובגמרא אמר ליה אביי לרבא כיצד קומצין אמר ליה כדקמצי אינשי איתיביה וכו' זו קמיצה.
 ופירש"י ממנה מתחיל הקומצין מאותה אצבע שאצל הקטנה. אלא להשוות כלומר קומצין
 מלא היד כדי שלא יהא חסר ואח"כ מוחק באצבע קטנה מלמטה. היכי עביד וכו' אמר רב
 חופה שלשה אצבעותיו עד שמגיע על פס ידו וקומצין וכו' בקומצו אי בקומצו יכול בראשי

אֲצָבְעוֹתָיו אוֹ מִן הַצְּדָדִין לֹא יִקְטִיר וְאִם הִקְטִיר הִרְצָה. וְאִם הוֹסִיף בְּקֶמֶץ כְּגוֹן שֶׁהִרְחִיק אֲצָבְעוֹתָיו וְקֶמֶץ הָרִי זֶה פָּסוּל:

אצבעותיו ת"ל מלא קומצו הא כיצד חופה שלש אצבעותיו על פס ידו וקומץ. במחבת ובמרחשת מוחק בגודלו מלמעלה ובאצבעו קטנה מלמטה וזו (אחת) מעבודות הקשות שבמקדש. ופירש"י כי אמרין דכלהו אצבעות בעינן לקמיצה להשוות דאם יוציא קמח למטה מן הקומץ מוחקו ומשווהו באצבע קטנה שלא יהא מבורץ וכן מלמעלה בגודל. היכי עביד אמתניתא מהדר דקתני זו קמיצה דממנה מתחיל הקומץ. ת"ל בקומצו והרים ממנה בקומצו בראשי אצבעותיו מעט שלא יגיע עד פס ידו. במחבת ומרחשת דמעשיהם אפויים וכו' פותתן וקומץ הילכך א"א לפותתן דקות כ"כ וכשהוא קומץ יוצאות חוץ למקומם הילכך מוחק בגודלו מלמעלה ובאצבע קטנה מלמטה. עבודה קשה שבמקדש דבקושי גדול הוא משהו שלא יהא לא חסר ולא יתר עכ"ל. וכתב הר"י קורקוס ז"ל יש לתמוה על רבינו שלא כתב ג' אצבעות וכתב כאשר קומץ אדם כי לא נתבאר בגמרא כוונת לשון זה והוא הפך מסקנת הגמרא גם יש לתמוה למה לא כתב שזו מעבודות הקשות שבמקדש וראיתי שכתב בפרוש המשנה האמת בסדר הקמיצה והוא מה שלמדנו מהגמרא מה שאמר מלא קמצו כדקמצי אינשי ונדחו דברי האומר שהוא מהעבודות הקשות עכ"ל, נראה שסמך על מה שאמר רב פפא בתר הכי פשיטא לי כדקמצי אינשי וחולק על מ"ש בשלש אצבעות לבד ושמוחק ושיש בה קושי. ומ"מ איני יודע איך יחלוק רב פפא על הברייתא ואיך נפסוק כרב פפא הפך הברייתא עכ"ל. ואני אומר שאפשר לומר דכיון דחזינן דר"פ דבתראה אמר פשיטא לי כדקמצי אינשי ממילא משמע דאיהו ידע דהאי מתניתא משבשתא היא ולא מיתניא בי רבי חייא ורבי אושעיא. ומה שכתב קמץ בראשי אצבעותיו או מן הצדדין. בעיא שם ופירש רש"י בראשי אצבעותיו שהכניס ראשי אצבעותיו בקמח ופס ידו כלפי קמח וקומץ מלא קומצו עד פס ידו כתקנו. מן הצדדין שנתן גב ידו על הקמח והוליד ידו עד שנכנס הקמח דרך צידי ידו לתוך ידו ל"א מן הצדדין מצידי הכלים שלא קמץ באמצע הכלי. ואסיקנא בתיקו ומש"ה נקיט לה רבינו בדיעבד לקולא. ודע דתו איבעיא לן התם ממטה למעלה מאי ופירש רש"י שהכניס אצבעותיו בקמח וגב היד כנגד הקמח וקומץ וסלקא בתיקו ויש לתמוה למה השמיטה רבינו: ודע דבמתניתין תנן התם (קמצו בראשי אצבעותיו פסול) מפני שאמרו הקומץ החסר והיתר פסול איזהו יתר שקמצו מבורץ וחסר שקמצו בראשי אצבעותיו ופירש רש"י בראשי אצבעותיו מעט שלא פשטו על פס כל היד ולא הוצרך רבינו לכתוב זה שמאחר שכתב כדרך שקומץ כל אדם פושט אצבעותיו על פס ידו וקומץ ממילא משמע שכל שפיחת מזה פסול. ומה שכתב ואם הוסיף בקומץ וכו'. זהו שכתבתי בסמוך ששנינו הקומץ היתר פסול:

עין משפט ב.ג. הרמב"ם הל' פסולי המוקדשין פ"ג חי"ט

אין כלי הלח מקדשות את היבש^י. ולא כלי היבש
מקדשות את הלח. במה דברים אמורים במדות הלח
והיבש שהיו במקדש כמו שבארנו בהלכות כלי
המקדש. אבל המזרקות מקדשות הלח והיבש. וכלי
שרת מקדשין דם הפסול לקרב:

^י. כסף משנה: אין כלי הלח מקדשות את היבש וכו'. משנה פרק המזבח מקדש (דף פ"ח).
ומ"ש בד"א במדות הלח ויבש וכו' אבל המזרקות מקדשות הלח והיבש. מימרא דשמואל
שם ופ"ק דמנחות (דף ח'): כלי שרת מקדשים דם הפסול ליקרב. בר"פ בתרא דכריתות (דף
כ"ג) תנן אשם תלוי שנודע שלא חטא לר' יוסי אם כבר נשחט וקיבל הדם בכוס יזרק ופסק
כר' יוסי דנימוקו עמו: